

Adviesraad Het Hogeland
Hoofdstraat W 70
9951 AC WINSUM

Datum: 12 september 2022
Uw brief van: 7 juli 2022
Ons kenmerk: Z.HHL.065407
Onderwerp: reactie op het advies van de Adviesraad Het Hogeland op het beleidsplan Sociaal Domein en Samenleving 'Naar een nieuw sociaal domein'.

Geachte leden van de Adviesraad,

Wij zijn op weg naar een nieuw sociaal domein. In 2021 werd de koers naar het nieuwe sociaal domein vastgesteld door de gemeenteraad in het Koersdocument Transformatie Sociaal Domein. We hebben nu een volgende stap gezet met het Integraal Beleidsplan Sociaal Domein en Samenleving.

Gevraagd advies

Net als bij het Koersdocument is u gevraagd advies te geven over de conceptversie van dit integraal beleidsplan.

We willen allereerst onze dank uitspreken voor het advies wat nu voorligt. De leden van uw Adviesraad zetten zich in op vrijwillige basis. Uw tijd en inzet om tot dit advies te komen, waarderen wij dan ook zeer.

Ten tweede willen we reageren op de inhoud van uw advies, dat deels een reflectie op koers en politieke keuzes omvat en zich deels richt op de opzet, structuur en presentatie van het beleidsplan. Met deze brief geven wij een reactie op uw advies over de koers en de politieke keuzes. U heeft al een ambtelijke reactie ontvangen over uw advies over de opzet, structuur en presentatie van het plan.

Urgentie transformatie

We benadrukken graag nogmaals het belang van de transformatie van het sociaal domein. Het zorggebruik is te hoog geworden en onze financiële middelen zijn onvoldoende om deze zorglast te kunnen blijven dragen. We streven met het nieuwe beleid niet uitsluitend naar meer grip op onze uitgaven in het sociaal domein, maar ook naar een betere kwaliteit van dienstverlening. Om te komen tot een nieuw evenwicht waarin het zorggebruik passend is voor het budget is een transformatie nodig. We gaan op een andere manier met inwoners om, waarbij zelfredzaamheid en participatie centraal staan. We werken vanuit de vraag van inwoners en monitoren de effecten van onze ondersteuning. De leefwereld van inwoners staat centraal en de vraag wat iemand nodig heeft om weer verder te kunnen. Dit doen we om de kwaliteit van leven van inwoners te verbeteren.

Dit heeft geleid tot onze transformatiedoelstellingen: het realiseren van een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein. Dit betekent dat de ondersteuning wordt geboden die iemand specifiek nodig heeft (maatwerk) en niet meer dan nodig is (nuchter), zodat er een solide (houdbare) situatie ontstaat, waarin het zorggebruik en het beschikbare budget in evenwicht zijn.

Deze transformatiedoelstelling heeft aan urgentie niets ingeboet, de urgentie is eerder toegenomen. Door de inflatie en prijsstijgingen, zoals salariskosten van zorgpersoneel, stijgen de kosten van ondersteuning. Maar nog veel belangrijker is dat steeds meer mensen gebruik maken van zorg en ondersteuning, bijvoorbeeld omdat we vergrijzen. Tegelijkertijd zien we de arbeidsmarkt veranderen met een nu al voorspeld nijpend tekort aan personeel in de zorg. Dit betekent dat we meer ondersteuning moeten verlenen, met minder mensen, tegen lagere kosten. Een “duivels dilemma” wat ons ook als college ernstig zorgen baart, zeker in onze uitgestrekte plattelandsgemeente. Dit vraagt dan ook om andere oplossingen. Oplossingen waar dit beleidsplan toe aanzet en waar we samen met veel partners aan werken.

Druk op Den Haag

De decentralisaties van Wmo en Jeugd waarmee in 2015 nieuwe taken en verantwoordelijkheden bij gemeenten kwamen, werden destijds doorgevoerd vanuit de gedachte dat ondersteuning beter dichtbij inwoners kan worden georganiseerd. Het college onderschrijft die gedachte en ziet in dit beleidsplan die beweging terug.

Wel vindt het college dat gemeenten, en dus ook Het Hogeland, structureel te weinig middelen krijgen van het Rijk voor deze taken en verantwoordelijkheden. We wijzen u er graag op dat we daarom via de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Vereniging Groninger Gemeenten (VGG) landelijk en regionaal dit signaal doorlopend afgeven. En af en toe met succes; zo werden in 2021 extra middelen als gevolg van deze lobby vrijgemaakt voor Jeugd.

Naast de landelijke en regionale inzet blijven we ook op gemeentelijke niveau actieve inzet plegen, zeker nu de nieuwe opzet van het Gemeentefonds nadelig dreigt uit te pakken voor Het Hogeland.

Inwoner centraal

Naast deze financiële prikkel om te transformeren, streeft het college ook naar een andere verstandhouding tussen overheid en inwoner. Niet regels en wetten zijn de daarbij ons uitgangspunt, maar wat de inwoner nodig heeft, staat centraal. De transformatie van het sociaal domein volgt deze zienswijze en ambitie.

We streven zo niet alleen naar een betere grip op onze uitgaven in het sociaal domein, maar streven ook naar een betere kwaliteit van dienstverlening, in samenspraak en samenwerking met onze maatschappelijke partners ondernemers en doorlopend nadrukkelijk mét onze inwoners.

Onze reactie

De belangrijkste aanbeveling uit uw advies om te stoppen met deze ingezette beweging, zullen we dan ook niet overnemen. De kaders waarbinnen dit beleidsplan is opgesteld, zijn reeds vastgesteld door de gemeenteraad, en vallen buiten de reikwijdte van het gevraagde advies.

Het beoogde maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein zien we juist met dit beleidsplan een stap dichterbij komen.

Een belangrijke kritiek in het advies is het gebrek aan concreet beleid in het plan. We zien dat de vier strategische doelen uit het Koersdocument Transformatie Sociaal Domein worden uitgewerkt in ambities per strategisch doel, die juist richting geven aan beleid en uitvoering en zo een welkome verdiepingsslag vormen op het koersdocument.

In de volgende stap, het uitvoeringsplan dat zal voortvloeien uit dit beleidsplan, zullen deze ambities worden vertaald naar beleid en projecten die de realisatie van de gewenste beweging naar een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein verder zullen concretiseren.

We lezen in het advies ook verwarring over begrippen als onder meer 'voorliggend veld' en 'integraal'. Het beleidsplan is mede door uw advies aangepast, zodat over deze begrippen geen misverstand meer kan bestaan. We zien deze misverstanden nu nog doorklinken in dit advies, waardoor het op punten aan relevantie inboet.

Uw advies laat ook twijfel zien over de nieuwe verstandhouding tussen gemeente en inwoner die het college ambieert. We signaleren dat die twijfel voortkomt uit een fundamenteel ander mensbeeld. Ons mensbeeld wordt gevoed door de sociale cohesie en het noaberschap in onze dorpen en buurten en de vele mantelzorgers en vrijwilligers die Het Hogeland rijk is. Er is hier dan ook geen sprake van maakbaarheidsdenken, maar eerder van voortbouwen op een reeds bestaande basis en het versterken van structuren die ons nu al verbinden.

We vertrouwen daarom wel op de kracht en samenredzaamheid van onze gemeenschappen. Daarom willen we als gemeente graag naast onze inwoners staan en niet een overheid zijn die alleen van bovenaf stuurt. In het woord gemeente schuilt ook dat wat we gemeen hebben. Die samenwerking is steeds ons uitgangspunt.

Tot slot zijn we ook geschrokken van een aantal kwalificaties in het advies, waaruit een wantrouwen spreekt over de intenties van de gemeente. We hebben daarom nog een afspraak met u gemaakt om onze positie en onze ambities te verduidelijken. Hierbij staan voor ons altijd de belangen van onze inwoners voorop. We hopen u daarvan te kunnen overtuigen.

Met vriendelijke groet,

College van burgemeester en wethouders van
gemeente Het Hogeland,

H.J. Bolding
Burgemeester

P.P.M. van Vilsteren
Gemeentesecretaris